

Delovanje posojilnice.

Iz Ptuja, dne 21. febr. 1886.

Minolo sredo dalo nam je „Hranilno in posojilno društvo“ račun o svojem delovanju v preteklem letu. Reči smem, da je bilo poročilo povoljnejše, kakor smo ga pričakovali. Kajti pomniti je treba, da zadruga deluje še le dve leti, da ima dva stara, od vseh strani podpirana konkurenta, da so deli našega sicer velikega okraja v teku let obubožali vsled slabih letin deloma, deloma pa tudi vsled lehkomiselnosti in zanikarnosti ljudi.

Toda kljubu temu vsemu in da si imamo mnogo prav predrznih pijavk, oderuhov v mestu in na kmetih, narastlo je število zadrugnikov od 360 na 719, so se pomnožili zadrugni deleži od 5883 gld. na 11.032 gld. 50 kr., se je dalo zadrugnikom 88.605 gld. 95 kr. posojil. Hranilnih vlog imela je zadruga minolo leto že 63.683 gld. 90 kr., zadrugno premoženje je znašalo 1936 gld. 35 kr. in vsega prometa je bilo 180.882 gld. 87 kr. Tedaj povsod napredek! Čisti dobiček ni bil velik, bilo ga je le 1316 gld. 26 kr.

Zadruga se je ustanovila, da pomaga Slovincem v sili in stiskah, da spodrine sčasoma ptuji upljiv, ki je tedaj najnevarnejši, ako se pokazuje v podobi denarja, da pripomore, naj Slovenci postanemo gospodarji na svoji zemlji, na zemlji pokojnih očetov. In zatoraj je celo prav, da ne gleda na dobiček, ampak ima vedno pred očmi svoj namen ali smoter.

Pa če dobiček tudi ni velik, pripalo bo vendar vsled sklepa občnega zbora, ako se odračuni 5% dividenda za deleže in 100 gld. pripoznane nagrade, črez 665 gld. rezervnemu zakladu, kateri bo potem sam znašal prek 2600 gl.

To pa je bilo mogoče, ker so odborniki tudi minolo leto brez vsake odškodnine poslovali.

V priznanje te požrtvovalnosti in v znamenje, da so bili zadrugniki povse zadovoljni z uspehom, katerega je „posojilnica“ po dvehletnem delovanju dosegla, bili so dozdajni odborniki in nadzorniki za bodočo dobo soglasno izvoljeni. V ravnateljstvu so gg.: A. Jurca, doktorja Ploj in Gregorič, T. Mikl, M. Brenčič in F. Urbas, v nadzorništvo naš drž. in deželni poslanec g. B. Raič, g. gv. o. B. Hrtiš, g. T. Sok, Al. Čeh in M. Rodošek. Pri točki posamezni nasveti se taki sicer niso stavili, pač pa so se zadrugniki pogovarjali o marsičem za društvo koristnem. Pred vsem se je hvalilo vsestransko trudaljubivo, za razvoj zadruga imenitno delovanje zaupnih mož.

Grajalo se je tudi, in sicer so se grajali oni Slovenci, ki ali iz nevednosti ali navade še vedno podpirajo tuje denarne zavode, katere majo naši najljutejši sovražniki v rokah, da

dajejo in nalagajo denar pri onih ljudeh, kateri jim ne dajo nikdar računa, da nosijo denar tja, kjer ne vedo, kako in koliko varnosti imajo zanj, kjer dobivajo menjše obresti in pomagajo tako delati konkurenco domačemu zavodu ter polniti žepe tujcu, ki njih in vse njihove rojake zasmehuje in zatira. Postopanje tako je res čudno in nahaja se menda le med Slovenci in nikjer drugod, ker Slovenec najrajši tujcu pete liže.

Upajmo, da se bodo časi spremenili in z njimi take vrste Slovenci! H koncu izrazim le dve želji, prvič da ostanejo dozdajni delavci in podporniki zadrugi zvesti, drugič, da bi se list „Zadruga“ opustil in bi se tvarina, s katero se peča „Z.“ obdelovala in razpravljala v listu, ki ima med kmeti naročnike, kakor „Sl. Gosp.“ Poduka je treba in za poduk je pripraven le list, ki je med prebivalstvom razširjen. Kdor se hoče o zadrugah poučiti, si ne bo posebe lista naročeval, če ga dobi še tako po ceni. Kmet štedi povsodi, zatoraj tudi pri naročnini. Zadovoljni pa moramo biti, če je naročen le na en slovenski list. Ta pa mu naj prinaša vsakojakega poduka, in tedaj tudi o zadrugah ali posojilnicah.

Dr. Jurtéla.

Gospodarske stvari.

Kako globoko kaže najbolje vsako seme posejati, da najuspešneje kali, raste in obrodí.

V tem oziru je učenjak prof. Dr. Volny nekoliko poskusov naredil, katerih uspeh je v nekem gospodarskem nemškem listu nedavno razglasil in katere hoče zaradi njihove važnosti tudi „Slov. Gosp.“ svojim častitim bralcem s tem podati.

1. Kolikor globočje se seme, sad ali gomolj v zemljo položi, toliko pozneje in neravneje se prikažejo klice nad površino zemlje.

2. Pri določeni globočini je število pognalih rastlin največje, pri večji ali pri manjši pa pojema.

3. Plitvo posejanje semena med določenimi mejami je gledé števila pognalih rastlin, gledé ravnomernosti in hitrosti njihove rasti najboljše.

4. Najprimernejša globočina semenske posejatve se ravna po kakovosti rastline, po kakovosti zemlje in po vremenu. Kolikor slabotnejše je razvitek klicine rastline, oziroma kolikor drobnejši je sad, seme in gomolj, kolikor neugodnejše so vremenske razmere za cimljenje kolikor bolj ilovičasta je zemlja, toliko plitveje se mora sejati ali saditi.

5. Pri rastlinah s krepko razvitimi klicami je globočina posejatve seveda med določenimi mejami gledé števila pognalih rastlin brez pomembe.

6. Pri določeni globočini posejanja je pridelek največji; pridelek pa pojema pri plitvejši ali globočejši posejavi.

7. Globočina posejanja, pri kateri imajo rastline največjo moč pridelka, je po plemenu rastline in po kakovosti zemlje različna.

8. Največji pridelki se pridelajo, ako se seme v tako plitvi globočini poseje, ki je naravi posejane rastline najbolj primerna.

9. Rastline, ki prihajajo iz semena, katero globokeje leži, navadno pozneje dozorevajo, in postanejo manj košate, kakor one od bolj plitvo posejanega semena.

Po vsem tem so toraj določene meje za globočino posejave, med katerimi po kakovosti zemlje, po vremenu in obnebu za posamezne rastlinske sorte in njihove razrede najprimernejša globočina posejave semena leži. Te meje so pa več ali manj tesno potegnjene in ležijo razmeroma v majhni globočini, t. j. plitvejše posejave dajejo sploh večje število rastlinic. Pri globokejši posejavi se oni organi, ki imajo sposobnost hrano v se jemati in jo rastlini dovajati, manj obilno narejajo in razvijajo, to so tako imenovani prispodobovalni organi.

Iz vsega povedanega sledi, da je naloga razumnega kmetovalca skrbeti za to, da se seme pri posejavi z ozirom na zemljo, na obnebe, na vremenske razmere o času setve, na rastlino samo tako globoko v zemljo pospravijo, da se more cimljenje pravilno goditi in da morejo vse nacimljene rastlinice brez vse opovire skozi nad njimi ležečo zemeljno plast dobro prodirati.

Gledé zemlje je treba pomniti, da mora setvina globočina toliko manjša biti, kolikor je zemlja bolj ilovičasta, naopak pa toliko večja, kolikor bolj je zemlja rahla in prbka. V vlažnem obnebu ali pri vlažnem vremenu je treba plitvejše posejave, v vročih krajih, v katerih velika suša prevaguje, mora se pa seme globokeje v zemljo pospraviti.

Konečno pride tudi debelost semena v poštev pri določevanju večje ali manjše globočine posejave, ker je odvisno od nje tudi množina navzočih rezervnih tvarin.

Da olje žarko ne postane.

Olje postane žarko ali žaltavo, če zrak do njega pride. Da pa se ti to ne zgodi, stori takole: napolni flaše z oljem celo do vrha, prilij dva palca visoko vinskega cveta (špirta), potem flaše dobro zadelay ali začepi in če ti je mogoče, še obveži čep in vrat z mehurjevo kožo, pa ta se mora prej v mlačnej vodi namočiti, da se lahko dobro okoli vrata ovije. Ker je vinski cvet ali špirit lahkeji od olja, zato plava zgorej in tako zrak ne more do olja.

Sejmovi. Dne 6. marcija pri sv. Petru pod sv. gorami; dne 8. marcija na Pilštanju, na

Vidmu, dne 10. marcija pri sv. Juriju pod Tabrom, pri sv. Jakobu pri Laškem, v Kapelah pri Brežicah, v Kostrivnici na Spodnji Polskavi pa v Strassu; dne 11. marcija v Celju, Mariboru in Vitanju; dne 12. marcija pa v št. Lovrencu na drav. polju in v Sevnici.

Dopisi.

Iz Ljubljane. (Deželni zbor. Mestni odbor. Narodna tiskarna.) Naš deželni zbor, v katerem imajo Slovenci veliko večino, zboroval je letos posebno dolgo, pa je tudi rešil prav važne predmete. Omenjam novi občinski red za ljubljansko mesto, dovolitev za novo mestno hranilnico v Ljubljani, napravo nove vinarske in sadjarske šole na Dolenjskem pri Novem mestu, kjer se bo kupila za to deželno šolo graščina Germ. Za zgradbo železnice Ljubljana Kamnik, ki bi se potem lahko nadaljevala, dovolil je dež. zbor 50.000 gld. In še mnogih drugih sklepov. Pri vsem tem se deželna priklada, ki je znašala 21 kr. za goldinar, ni le ne povišala, ampak za 3 kr., na 18 kr. znižala v veliko zadovoljnost davkoplačevalcev. Tako dobro gospodarijo Slovenci, kjer imajo oni večino. To pa so omogočili s tem, da so naložili po 6 gld. deželne priklade na hektoliter, vsem šnopsarjem na žalost, kar pa ne škoduje. Naj bi nas posnemale še druge dežele. — Slovenski je tudi odbor glavnega mesta ljubljanskega, v katerem pa nastajajo čedalje bolj čudne razmere. Izstopili so ali se niso dali več voliti nekateri prav čislani rodoljubi in sliši se že zdaj, da pri prihodnjih volitvah spomladi bodo tem možem še sledili drugi. Krivo te, za vse Slovence žalostne prikazni je teroristično postopanje nečega moža, ki hoče povsod biti prvi in izpodriva druge delavne moči. To se zdi mnogim jako kvarno in utegne prav slabe nasledke imeti za narodno stvar v Ljubljani. — Narodna tiskarna je imela 25. febr. svoj občni zbor. Pod predstvom našega obče čislane rojaka dr. Vošnjaka je tiskarna dobro uspevala in je „Slov. Narod“ precej novih naročnikov dobil, kakor se bere v poročilu. Tem bolj smo se začudili, da je ravno tisti mož, ki hoče v mestu vse terorizovati, pa s tem le odganja mnoge poštene narodnjake od narodnega dela, tudi pri tem društvu izredkopaval tla dozdanjemu odboru in po nalovljenih pooblastilih bacnil iz odbora delavne in zaslužene može, dr. Stareta, ki tako izvrstno deluje za Narodni dom in dramatično društvo, našega rojaka dr. Mundo, dozdanjega podpredsednika, g. Žagarja, deželnega blagajnika. Tako si je pridobil večino, da bo on zdaj tudi pri Narodni tiskarni prvi, kajti dr. Zarnik je že leto in dan bolan in je le po imenu predsednik. Vodja je torej podpredsednik g. Hribar. Vsled teh popolnem ne-